

Ulkomaalaistaustaisten nuorten päihteiden sekä tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö Suomessa 2013–2023

Päälöydökset

- Alkoholista joskus käyttäneiden osuus on suurin suomalais-taustaisilla pojilla ja tytöillä. Humalajuominen on ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla muita ryhmiä yleisempää. Alkoholin käyttö on kuitenkin vähentynyt kaikilla 14–17-vuotiailla.
- Niin kannabiksen kuin muidenkin huumeiden käyttö on ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla hieman muita ryhmiä yleisempää. Kannabiksen käyttö on vuodesta 2013 vuoteen 2023 vähentynyt kaikilla nuorilla. Muiden huumeiden käyttö on harvinaista eikä siinä havaita selviä trendejä.
- Päivittäinen tupakointi ja nuuskan käyttö on lähes yhtä yleistä eri syntyperän mukaisissa ryhmissä. Sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö on yleisintä ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla. Tupakoinnin, nuuskan ja sähkösavukkeiden käytön syntyperän mukaisten ryhmien väliset erot ovat kaventuneet, ja sähkösavukkeiden käyttö on viime vuosina yleistynyt kaikissa ryhmissä. Nikotiinipusseja käyttivät keväällä 2023 yleisimmin ulkomailla syntyneet ulkomaalaistaustaiset pojat.

Nuorten alkoholin käyttö on vähentynyt Suomessa – kuten monessa muussakin länsimaassa – viimeisen parinkymmenen vuoden aikana. Samaan aikaan huumeiden, erityisesti kannabiksen käyttö on lisääntynyt etenkin nuorilla aikuisilla. Kuten alkoholinkäytön, myös tupakoinnin trendi on pitkään ollut laskusuuntainen. Uusien nikotiinituotteiden (sähkösavuke, nikotiinipussit) tulo markkinoille on kuitenkin herättänyt huolta nikotiinialtistuksen lisääntymisestä.

Aikaisemman tutkimuksen mukaan alaikäiset ulkomaalaistaustaiset pojat käyttävät suomalaistaustaisia useammin päihteitä (Kataja ym. 2022). Toisaalta ulkomaalaistaustaiset tytöt ovat suomalaistaustaisia useammin raittiita. On tärkeä huomioida, että ulkomaalaistaustaiset nuoret ovat varsin heterogeeninen joukko. Syntyperän mukaisia eroja päihteiden käytössä on tärkeää tutkia, jotta kaikkien väestöryhmien terveyttä ja hyvinvointia voidaan edistää ja eroja kaventaa.

Tässä julkaisussa tarkastelemme 14–17-vuotiaiden alkoholin, huumeiden sekä tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä ja näissä tapahtuneita muutoksia vuosina 2013–2023 sukupuolen ja syntyperän (Ks. Kouluterveyskyselyn syntyperäluokitus) mukaisissa ryhmissä. Ikäryhmään sisältyy sekä peruskoulun 8.–9. vuosiluokkien että lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1.–2. vuosiluokkien opiskelijoita. Julkaisussa ei esitetä tuloksia kouluasteen mukaisissa luokissa. Aineistona käytämme THL:n joka toinen vuosi toteuttaman Kouluterveyskyselyn aineistoa.

Taulukko 1. Syntyperäluokkiin kuuluvien 14–17-vuotiaiden poikien ja tyttöjen määrät (n) Kouluterveyskyselyssä 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

	2013	2015	2017	2019	2021	2023
Pojat						
Suomalaistaustainen	56622	33283	40397	47862	48881	46354
Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa	955	623	766	947	1104	1135
Ulkomaalaistaustainen, syntynyt ulkomailla	1758	1478	1611	1436	1494	1771
Tytöt						
Suomalaistaustainen	58668	35906	44058	53216	55534	52217
Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa	932	731	909	1156	1405	1436
Ulkomaalaistaustainen, syntynyt ulkomailla	1104	740	1080	1310	1534	1797

Alkoholin käyttö

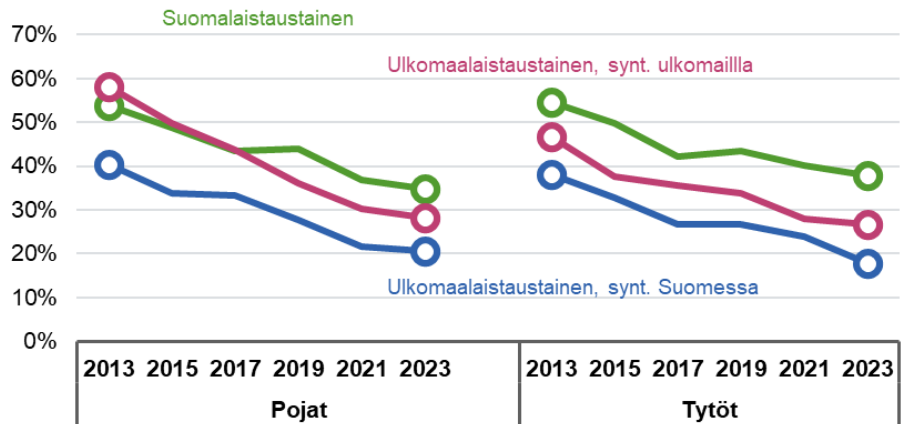
Indikaattori perustuu kysymykseen. "Kuinka usein kaiken kaikkiaan käytät alkoholia, esimerkiksi puoli tölkkiä olutta tai enemmän?". Vastausvaihtoehdot: 1) Kerran viikossa tai useammin, 2) Pari kertaa kuukaudessa, 3) Noin kerran kuukaudessa, 4) Harvemmin, 5) En käytä alkoholijuomia. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1, 2, 3 tai 4.

Tosi humalaan juominen

Indikaattori perustuu kysymykseen "Kuinka usein käytät alkoholia tosi humalaan asti?". Vastausvaihtoehdot: 1) Kerran viikossa tai useammin, 2) Noin 1–2 kertaa kuukaudessa, 3) Harvemmin, 4) En koskaan. Tarkastelussa ovat alkoholia ainakin joskus käyttävät vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet kysymyksessä 2 vaihtoehdon 1 tai 2. Laskennassa on otettu huomioon myös ne, jotka ovat edeltävässä kysymyksessä vastanneet, etteivät käytä alkoholia.

Alkoholin käyttö

Alkoholia ainakin kerran käyttäneiden 14–17-vuotiaiden osuus on vähentynyt vuodesta 2013 vuoteen 2023 kaikissa sukupuolen ja syntyperän mukaisissa ryhmissä (Kuvio 1). Syntyperän mukaiset erot ovat pysyneet samankaltaisina seuranta-aikana. Alkoholin käyttö on selvästi yleisintä suomalaistaustaisilla pojilla ja tytöillä (35 % ja 38 % vuonna 2023). Harvimminkin alkoholia ovat käyttäneet Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset pojat ja tytöt (21 % ja 18 % vuonna 2023).

Kuvio 1. Alkoholia käyttäneiden 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

Syntyperän mukaisten ryhmien väliset erot kuukausittain humalaan juovien osuuksissa ovat erilaisia kuin tarkasteltaessa alkoholia käyttäneiden osuuksia (Kuvio 2). Yleisintä humalajuominen on ollut koko seuranta-ajan ulkomaalaistaustaisilla, ulkomailla syntyneillä pojilla. Vaikka humalajuominen väheni selvästi tässä ryhmässä vuodesta 2013 vuoteen 2019, väheneminen ei ole jatkunut vuoden 2019 jälkeen. Vuoden 2021 jälkeen humalajuominen näyttää hieman yleistyneen ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla tytöillä. Vuonna 2023 ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista pojista 10 prosenttia joi itsensä vähintään kuukausittain tosi humalaan, kun vastaava osuus suomalaistaustaisilla pojilla oli 8 prosenttia ja Suomessa syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla 6 prosenttia. Tytöillä humalajuominen on yleisintä suomalaistaustaisilla (9 % vuonna 2023) ja harvinaisinta Suomessa syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla (4 % vuonna 2023).

Kirsimarja Raitasalo

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Karoliina Karjalainen

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Otto Ruokolainen

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Jaana Markkula

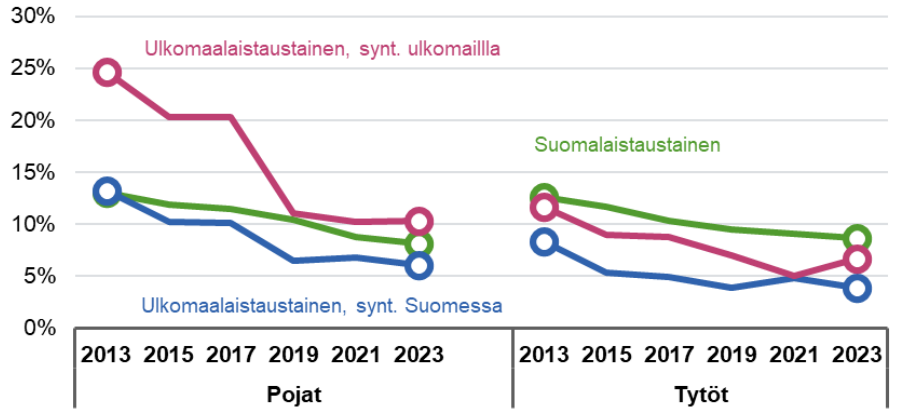
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Kannabiksen käyttö

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?". Kysymyksen osio: Kannabista (marihuanaa tai hasista). Vastausvaihtoehdot: 1) En koskaan, 2) Kerran, 3) 2–4 kertaa ja 4) 5 kertaa tai useammin. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 2, 3 tai 4.

Muiden huumeiden käyttö

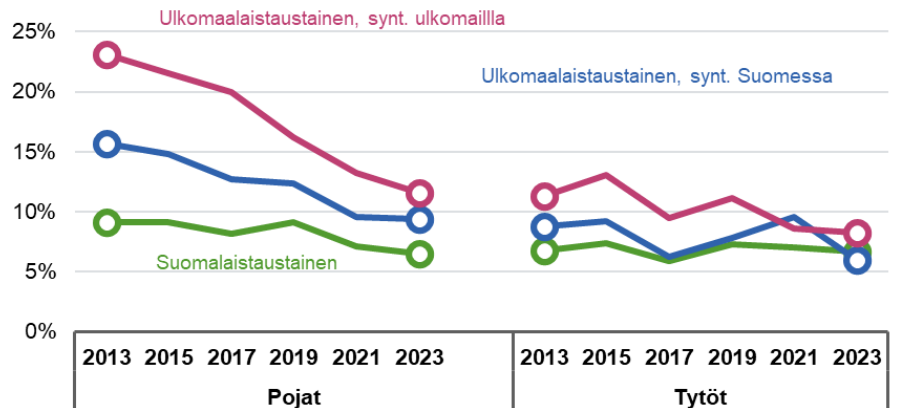
Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?". Kysymyksen osiot: Ekstaasia, amfetamiinia, Subutexia, heroiinia, kokaiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumaavia aineita / Huumaavaa ainetta, josta et tiennyt, mitä se oli? Vastausvaihtoehdot: 1) En koskaan, 2) Kerran, 3) 2–4 kertaa ja 4) 5 kertaa tai useammin. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 2, 3 tai 4.

Kuvio 2. Vähintään kuukausittain tosi humalassa olleiden 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

Huumeiden käyttö

Myös kannabiksen käytössä havaittiin pääosin laskeva trendi vuosien 2013 ja 2023 välillä (Kuvio 3). Erytisen voimakkaasti on vähentynyt ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten poikien kannabiksen käyttö, 23 prosentista vuonna 2013 12 prosenttiin vuonna 2023, ja vastaavasti Suomessa syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla 16 prosentista 9 prosenttiin. Kannabiksen käyttö on ollut yleisintä ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla koko seurantajakson ajan, mutta erot ryhmien välillä ovat kaventuneet. Myös tytöillä erot syntyperän suhteen ovat viime vuosina kaventuneet. Vuonna 2023 tytöistä 6–8 prosenttia oli käyttänyt joskus kannabista.

Kuvio 3. Kannabista joskus käyttäneiden 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

Muiden huumeiden kuin kannabiksen käyttäminen on alaikäisillä nuorilla verrattain harvinaista. Kuitenkin muiden huumeiden käytössä on nähtävissä samansuuntaisia syntyperän mukaisia eroja kuin kannabiksen käytössä (Kuvio 4). Sekä pojilla että tytöillä muiden huumeiden käyttö oli jonkin verran muita ryhmiä yleisempää ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla: vuonna 2023 ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista pojista kolme prosenttia oli käyttänyt niitä joskus. Vastaava osuus muilla pojilla oli noin yksi prosentti.

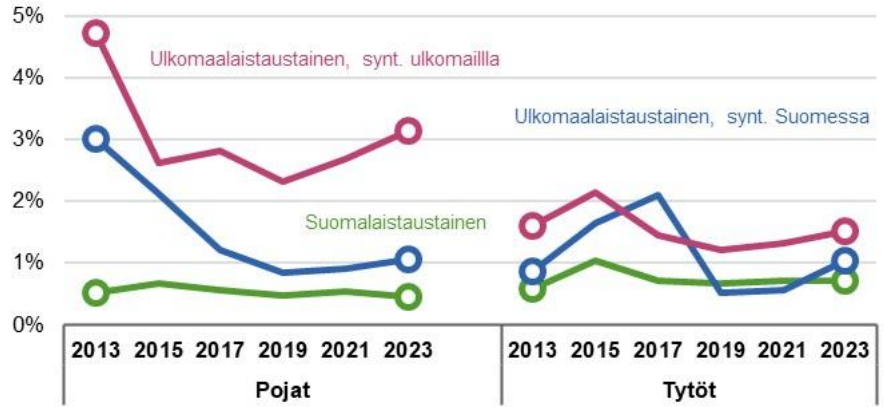
Päivittäinen tupakointi

Indikaattori perustuu kahteen kysymykseen. Kysymys 1: "Kuinka monta savuketta, piipullista ja sikaria olet polttanut yhteensä tähän mennessä?". Vastausvaihtoehdot: 1) En yhtään, 2) Vain yhden, 3) Noin 2–50, 4) Yli 50. Kysymys 2: "Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten nykyistä tupakointiasi?". Vastausvaihtoehdot: 1) Tupakoin kerran päivässä tai useammin, 2) Tupakoin kerran viikossa tai useammin, en kuitenkaan päivittäin, 3) Tupakoin harvemmin kuin kerran viikossa, 4) Olen lakossa tai lopettanut tupakoinnin. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet ensimmäiseen kysymykseen vaihtoehdot 3 tai 4 ja toiseen kysymykseen vaihtoehdon 1.

Päivittäinen nuuskan / sähkösavukkeiden / nikotiinipussien käyttö

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko koskaan käyttänyt näitä?" 1) Nuuskaa, 2) sähkösavukkeita, 3) nikotiinipusseja. Vastausvaihtoehdot: 1) En lainkaan, 2) Olen kokeillut kerran tai pari, 3) Käytän silloin tällöin, 4) Käytän päivittäin, 5) Olen käyttänyt, mutta lopetin. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet kunkin tuotteen kohdalla vaihtoehdon 4.

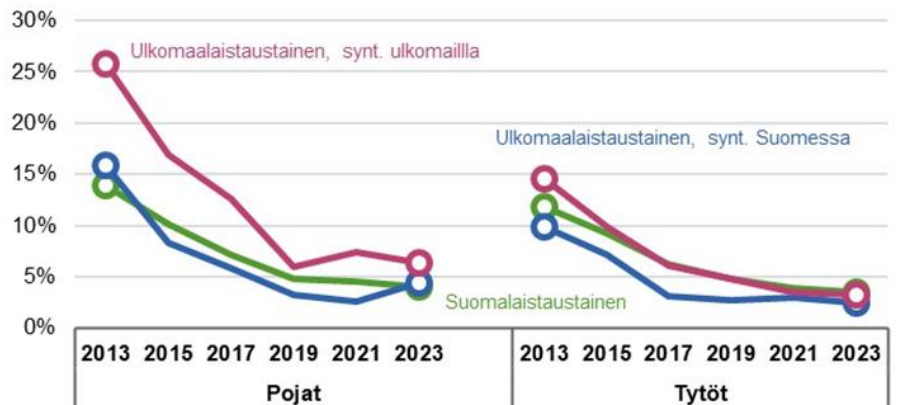
Tytöillä syntyperän mukaiset erot huumeiden käytössä ovat varsin pieniä, noin yksi prosenttia tytöistä syntyperästä riippumatta oli käyttänyt niitä vuonna 2023. Toisin kuin kannabiksen kohdalla, muiden huumeiden käyttö ei ole enää vuoden 2019 jälkeen vähentynyt ja trendi on viime vuosina kääntynyt hienoiseen nousuun erityisesti ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla.

Kuvio 4. Muita huumeita kuin kannabista joskus käyttäneiden 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

Tupakka- ja nikotiinituotteiden päivittäinen käyttö

Nuorten päivittäinen tupakointi on vähentynyt voimakkaasti vuosina 2013–2019 kaikissa syntyperän ja sukupuolen mukaisissa ryhmissä (Kuvio 5). Tämän jälkeen väheneminen on tasaantunut ja jopa kääntynyt lievään nousuun Suomessa syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla. Koko seurantajakson ajan päivittäin tupakoivien osuus on ollut suurin ulkomaalaistaustaisilla ulkomailla syntyneillä pojilla, joskin erot ovat kaventuneet lähes olemattomiksi vuoteen 2023 tultaessa (4–6 %). Tytöillä päivittäin tupakoivien osuudessa ei ole ollut koko seuranta-aikana juurikaan syntyperän mukaisia eroja, tytöistä 2–4 prosenttia tupakoi päivittäin vuonna 2023.

Kuvio 5. Päivittäin tupakoivien 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

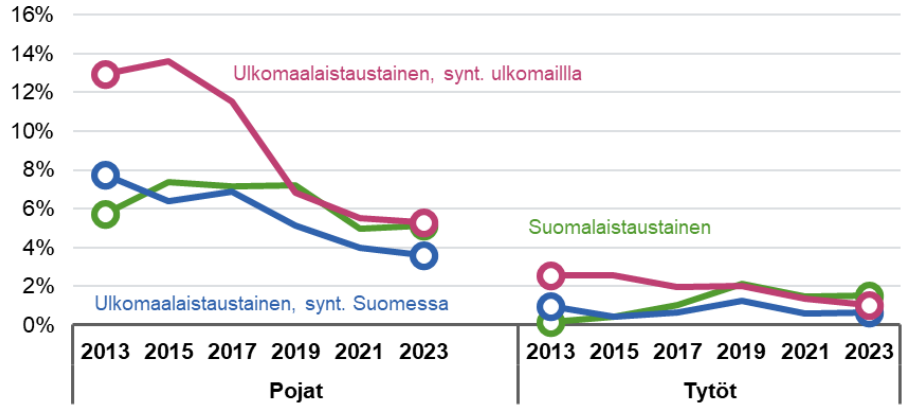
Ulkomaalaistaustaista määrittävä kysymys Kouluterveyskyselyssä

Missä maassa sinä ja vanhemmasi olette syntyneet? Vastaa kaikkien osalta.

Sinä, äiti, isä:

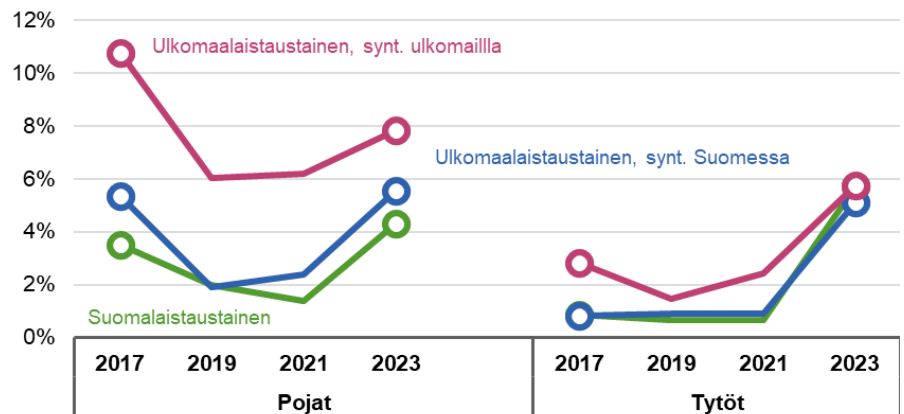
Suomi, Ruotsi, Viro, Venäjä, Ukraina, Jokin muu Euroopan maa, Somalia, Syyria, Irak, Iran, Afganistan, Intia, Kiina, Thaimaa, Vietnam, Jokin muu maa

Päivittäinen nuuskan käyttö oli pojilla vuoteen 2017 asti yleisintä ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla, minkä jälkeen erot ulkomaalaistaustan mukaisissa ryhmissä ovat tasoittuneet (Kuvio 6). Vuonna 2023 pojista 4–5 prosenttia käytti nuuskaa päivittäin. Tyttöillä päivittäinen nuuskankäyttö oli harvinaista (1–2 % vuonna 2023) eikä eroja syntyperän mukaan juuri havaita.

Kuvio 6. Päivittäin nuuskaa käyttäneiden 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

Sähkösavukkeiden käytöstä on Kouluterveyskyselyssä vertailukelpoista tietoa vuodesta 2017 eteenpäin. Tuolloin niiden päivittäinen käyttö oli selvästi muita ryhmiä yleisempää ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla. Tässä ryhmässä käyttö on kuitenkin vähentynyt vuoden 2017 yhdestätoista prosentista kahdeksaan prosenttiin vuonna 2023. Ero muihin ryhmiin on kaventunut käytön lisääntyttyä kaikissa ryhmissä ja erityisen voimakkaasti tyttöillä vuosien 2021 ja 2023 välillä.

Kuvio 7. Päivittäin sähkösavukkeita käyttäneiden 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013–2023 (Lähde: THL 2023)

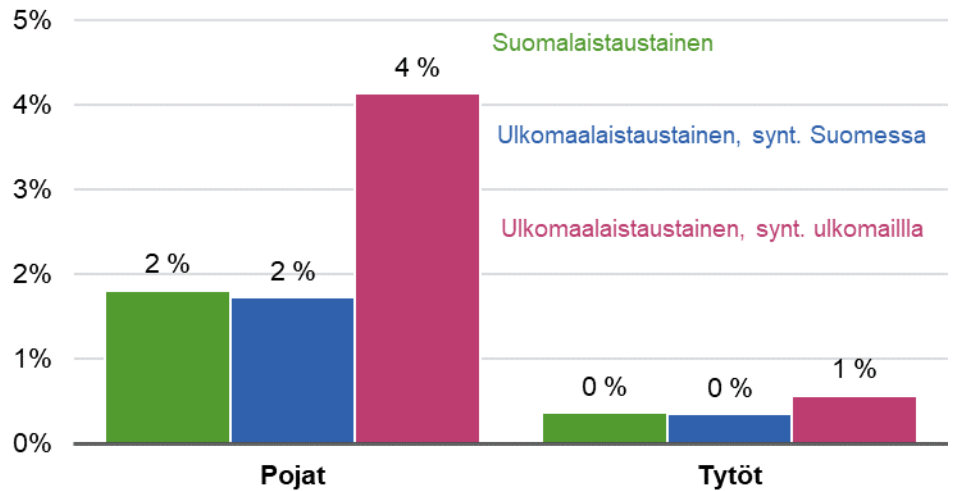
Vuonna 2023 kysyttiin ensimmäisen kerran myös nikotiinipussien käytöstä. Päivittäin niitä ilmoitti käyttäneensä neljä prosenttia ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista pojista, muilla pojilla vastaava osuus oli noin kaksi prosenttia. Tyttöillä nikotiinipussien käyttö oli harvinaisempaa, 0–1 prosenttia oli käyttänyt niitä päivittäin. (Kuvio 8.)

Näin tutkimus tehtiin:

Tässä julkaisussa esitettävät tulokset perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttaman Kouluterveyskyselyn aineistoon vuosilta 2013–2023.

Kouluterveyskysely on koko maan kattava väestötutkimus, jossa kerätään tietoa peruskoulun 8.–9. luokilla sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1.–2. vuosikursseilla opiskelevien koululaisten hyvinvoinnista ja terveydestä. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Kysely on vapaaehtoinen ja siihen vastataan nimettömänä oppitunnin aikana. Käytetyt kysymykset ja niiden vastausvaihtoehdot löytyvät osoitteesta: thl.fi/kouluterveyskysely.

Tässä julkaisussa aineiston ulkopuolelle on rajattu 18 vuotta täyttäneet, sillä alkoholin ja tupakka- ja nikotiinutuotteiden ostaminen on heille sallittua. Lisäksi ulkomaalaistaustaiset ulkomailla syntyneet nuoret ovat Kouluterveyskyselyn aineistossa keskimäärin hieman suomalaistaustaisia vanhempia.

Kuvio 8. Päivittäin nikotiinipusseja 14–17-vuotiaiden osuudet sukupuolen ja syntyperän mukaan vuonna 2023 (Lähde: THL 2023)

Yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin 14–17-vuotiaiden nuorten terveys- ja hyvinvointieroja syntyperän mukaan. Tässä käytetty syntyperän mukainen luokitus on hyvin karkea. Ulkomaalaistaustaiset nuoret ovat hyvin heterogeeninen joukko. He eroavat toisistaan esimerkiksi taustamaansa arvojen, normien, lainsäädännön, uskonnon ja kulttuurin suhteen. Myös maahanmuuton syyt ja niiden taustalla olevat kokemukset sekä yksilölliset tavat reagoida uuteen ympäristöön ovat moninaiset. Nämä kaikki tekijät ovat osaltaan yhteydessä siihen, minkälaiseksi heidän suhteensa päihteisiin vastaanottavassa yhteiskunnassa muotoutuu. Päihteiden osalta heitä kuitenkin yhdistää se, että he jonkinasteisen kulttuurisen muutoksen edessä väistämättä joutuvat omaksumaan niihin liittyviä uusia tapoja ja asenteita. Tämän lisäksi alaikäisiä ulkomaalaistaustaisia nuoria yhdistää se, että he ovat suomalaisen kouluuyhteisön jäsenenä lähes päivittäisessä kontaktissa suomalaistaustaisiin ikätovereihinsa ja näin ollen säännöllisessä vertaissuhteiden vaikutuspiirissä. Syntyperän mukaisia eroja on kuitenkin tärkeää selvittää, jotta väestössä vallitsevia syntyperän mukaisia terveys- ja hyvinvointieroja voidaan tunnistaa ja kaventaa.

Alkoholin käytön parinkymmenen vuoden ajan laskenut trendi on yleisesti ottaen jatkunut alaikäisillä nuorilla syntyperästä riippumatta. Alkoholia käyttävien nuorten osuus on vähentynyt kaikissa tarkastelluissa syntyperän ja sukupuolen mukaisissa ryhmissä. Alkoholia käyttävien nuorten osuus on edelleen suurin suomalaistaustaisilla, säännöllinen humalajuominen on sen sijaan yleisintä ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla.

Myös kannabiksen käytön suhteen havaitaan positiivinen kehitys. Sen käyttö on vähentynyt tarkastellulla ajanjaksolla kaikissa ryhmissä ja erityisesti ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla, vaikka käyttö onkin edelleen yleisintä tässä ryhmässä.

Aineiston laatutarkastelu

Kun tarkastellaan ulkomaalais- taustaisten terveys- ja hyvinvointitietoa, tulee huomioida tiedonkeruuseen liittyvät erityispiirteet ja niiden vaikutus tietojen luotettavuuteen. Kouluterveyskyselyn tiedonkeruu toteutettiin verkkolomakkeella, johon oli mahdollisuus vastata suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, venäjäksi tai pohjoissaameksi. Moni ulkomaalaistaustainen joutui siksi vastaamaan muulla kuin äidinkielellään. Aikaisemmissa tutkimuksissa on tunnistettu, että itse täytettävissä lomakekyselyissä osa nuorista vastaa epäuskottavasti valitsemalla kysymyksiin ääri- vaihtoehtoja (Robinson-Cimpian 2014).

Tässä raportissa esitetyistä tuloksissa on rajattu pois ne vastaajat, joiden vastaukset päihteiden käyttöä koskeviin kysymyksiin on arvioitu epäluotettaviksi (vastanneet käyttäneensä kaikkia kysytyjä huumeita vähintään viisi kertaa viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana). Aineiston laatutarkastelujen jälkeen nuoret, jotka vastasivat epäuskottavasti, poistettiin vuoden 2023 aineistosta. Lisäksi aineiston laatutarkastelua tehtiin vastaustekniikan perusteella vuosien 2019, 2021 ja 2023 aineistoihin. Vastaustekniikkaan perustuvan tarkastelun perusteella syntyperän mukaisista tuloksista poistettiin epäuskottaviksi tulkitut vastaajat.

Tutustu tarkemmin [syntyperäluokitukseen ja aineistokuvaukseen](#).

Tutustu tarkemmin [Kouluterveyskyselyn laatuselosteeseen](#).

Huomionarvoista on, että vaikka alaikäisillä nuorilla havaitaan syntyperän mukaisia eroja kannabiksen käytössä, vastaavia eroja ei aikuisväestössä ole nähtävissä (MoniSuomi). Maahan muuttaneilla ja koko väestössä kannabiksen käytön yleisyydessä ei ole todettu olevan eroja ja taustamaaryhmittäinkin vain vähäisessä määrin. Tässä raportissa taustamaaryhmittäisiä eroja ei voitu tarkastella havaintojen vähäisyyden takia.

Myös muiden huumeiden käyttö on muita yleisempää ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla pojilla. Muiden huumeiden käytön osalta kehitys kuitenkin näyttää erilaiselta kuin kannabiksessa, sillä se ei ole enää vuoden 2019 jälkeen vähentynyt. Muiden huumeiden käyttö on kuitenkin huomattavasti harvinaisempaa kuin kannabiksen käyttö.

Päivittäisessä tupakoinnissa havaittiin eroja syntyperän mukaan. Myös aikuisilla on havaittu eroja suhteessa koko väestöön taustamaaryhmän mukaan, osassa maahanmuuttajataustaisista ryhmistä tupakoidaan yleisemmin ja toisissa taas vähemmän kuin keskimäärin muussa suomalaisessa väestössä (MoniSuomi). Tupakointi väheni kaikissa tarkastelluissa nuorten ryhmissä. Aiemmissa tutkimuksissa on niin ikään havaittu aiemman nuuskan käytön yleistymisen kääntyneen laskuun nuorilla (Ruokolainen ym. 2019; Ollila & Ruokolainen 2023). Tässä tutkimuksessa päivittäisen nuuskan käytön havaittiin vähentyneen muissa ryhmissä paitsi suomalaistaustaisilla tytöillä. Osa nuuskan käytön kehityksestä voi selittyä nikotiinipusseilla, uusilla nuuskan tavoin käytettävillä tuotteilla, joiden saatavuudessa on tapahtunut selkeä kasvu Kouluterveyskyselyn 2023 aineistonkeruun aikana. Sähkösavukkeiden käytössä ja sen muutoksissa havaittiin selkeitä eroja tarkastelluissa ryhmissä. Ulkomaalaistaustaisilla pojilla sähkösavukkeiden käyttö väheni vuoteen 2019 asti, jonka jälkeen tai viimeistään vuonna 2021 niiden käyttö yleistyi kaikissa tarkastelluissa ryhmissä.

Tutkimuksemme mukaan ulkomaalaistaustaiset tytöt eivät päihteiden käyttönsä osalta juurikaan eronneet muista tytöistä. Sen sijaan ulkomailla syntyneet ulkomaalaistaustaiset pojat erottuvat muita haavoittuvampana ryhmänä. Tällä ryhmällä on havaittu muita enemmän hyvinvoinnin riskitekijöitä myös muilla elämän alueilla (Matikka ym. 2024), jotka osaltaan voivat lisätä päihteiden käytön riskiä. Vaikka erot muihin sukupuolen ja syntyperän mukaisiin ryhmiin ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana kaventuneet, on tarpeen jatkossa kiinnittää näiden poikien hyvinvointiin erityistä huomiota niin tutkimuksessa kuin käytännön työssäkin heitä tukien kaikkialla, missä nuoria kohdataan.

Lähteet

Robinson-Cimpian J. P. Inaccurate Estimation of Disparities Due to Mischievous Responders: Several Suggestions to Assess Conclusions. *Educational Researcher*, 43(4), 171–185.
<https://doi.org/10.3102/0013189X14534297>.

Kati Kataja, Marianne Silén ja Kirsimarja Raitasalo (2022). Ulkomaalaistaustaisten nuorten päihteiden käyttö. Kouluterveyskyselyn

tuloksia vuosilta 2013–2019. Yhteiskuntapolitiikka, 87(4).
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022091459085>.

Matikka A, Castaneda A, Er-vasti E (2024) Ulkomaalaistaustaisten 8.- ja 9.- luokkalaisten hyvin-vointi. Kouluterveyskysely 2019–2023. Tutkimuksesta tiiviisti 27/2024. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

MoniSuomi 2022 ilmiöraportti. https://repo.thl.fi/sites/moni-suomi/monisuomi22/ilmiot/kannabiksen_kaytto.html.

Ollila H, Ruokolainen O (2023). Tupakka- ja nikotiinutuotteiden käyttö ja hankintatavat nuorilla oppilaitostyypeittäin 2017–2023. Tutkimuksesta tiiviisti 49/2023. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-159-7>.

Otto Ruokolainen, Hanna Ollila, Jouni Lahti, Ossi Rahkonen (2019). Intergenerational social mobility, smoking and smokeless tobacco (snus) use among adolescents during 2008–2017. Addictive Behaviors, 98, <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2019.06.011>.

Tämän julkaisun viite:

Kirsimarja Raitasalo, Jaana Markkula, Karoliina Karjalainen, Otto Ruokolainen (2024). Ulkomaalaistaustaisten nuorten päihteiden käyttö Suomessa 2013–2023. Tutkimuksesta tiiviisti 15/2024. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-286-0>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISBN 978-952-408-286-0 (verkko)

ISSN 2323-5179 (verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-286-0>